

ΜΟΝΟΗΜΕΡΙΑΤΙΚΟΝ ΠΑΝΙ

(δημώδης πρόληψις).

ΥΠΑΡΧΟΥΣΙΝ ἐν Ἑλλάδι πολλαὶ δημῶδεις προλήψεις, ἰδιαζούσης προσοχῆς ἄξιαι. Ἄλλαι μὲν συνδέονται πρὸς περιστάσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, ἄλλαι δὲ φέρουσιν ἐθνικὸν χαρακτήρα. Αἱ προλήψεις αὐταὶ εἶνε μὲν προῖόν τῆς ἀμαθείας καὶ δεισιδαιμονίας τοῦ λαοῦ, τιμώμεναι ὅμως καὶ διατηρούμεναι μετὰ πίστεως καὶ εὐλαθείας δύνανται ν' ἀποβῶσι πολλάκις ὠφέλιμοι καὶ εὐεργετικάι.

Μία τούτων εἶνε καὶ ἡ ἐν Ἀργεὶ ἐπικρατοῦσα διὰ τὸ μ. ο. ν. ο. μ. ε. ρ. ἰ. ἄ. τ. ι. κ. ο. ν. π. α. ν. ἰ. Κατὰ δημῶδη Ἀργεῖαν πρόληψιν τοῦτο εἶνε ἱερώτατον περιάπτον καὶ ἀσφαλές τῆς ζωῆς καὶ τῆς υἱείας φυλακτήριον, κυρίως δὲ ἀλεξιτήριον ἀπὸ παντὸς ἐν πολέμῳ κινδύνου, οἷον σφαῖρων κλπ. Ὁ φέρων αὐτὸ μαχητὴς δύναται νὰ ἔχη ἀκλόνητον πεποίθησιν, ὅτι οὐδέποτε θὰ εὐρεθῇ σφαῖρα νὰ τὸν φονεύσῃ, εὖτε νὰ τὸν θίξῃ καὶ ἂν ἐν μέσῳ χιλιάδων τοιούτων ἤθελεν ἐκτεθῇ μετὰ τῆς τυφλοτέρως τέλμης. Οὐδεὶς φόβος καὶ οὐδεὶς κίνδυνος. Αἱ κατ' αὐτοῦ διευθυνόμεναι διάπυροι σφαῖραι θέλουσιν ἐκκλίνειν πλάγιως ἢ θὰ πέσωσι πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ψυχραὶ καὶ ἄστοχοι.

Τὸ μονοημερίᾳτικον πανί, ὡς καὶ τ' ὄνομά του δηλοῖ, εἶνε τὸ πανίον, ὅπερ ἀπὸ ἀπλοῦ βάμβακος κατεργάζεται καὶ ὑφαίνεται καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς ὑφαντικῆς ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἡμέρᾳ. Καὶ δύναται μὲν νὰ γίνη τοῦτο καὶ εἰς ἄλλας τοῦ ἔτους ἡμέρας καὶ περιστάσεις, ἀλλ' ἱερώτερον καὶ κανονικώτερον εἶνε νὰ γίνηται τὴν 9 Μαρτίου, ἑορτὴν τῶν Ἀγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων καὶ ἐν περι-

π τ ὶ σ ε ι π ο λ έ μ ο υ , ἐ π ι κ ρ ι μ έ ν ο υ ἢ διεξαγομένου, καθ' ἃ
κελεύει ἡ δημόδης παράδοσις.

Τὰ καθέκαστα τῆς περιέργου αὐτῆς προλήψεως ἀποτε-
λοῦσι τελετὴν, λόγου ἄξιαν καὶ ἀποπνεύουσαν τὸ ἄρωμα τῶν
ἡθῶν καὶ ἐθίμων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐν λόγῳ θαυματουργοῦ πανίου
ἐργάζονται τεσσαράκοντα κόραι. Τόσας ἀκριβῶς ἀπαι-
τεῖ ἡ πρόληψις, διὰ τὰ συμφωνῇ βεβαίως ὁ ἀριθμὸς πρὸς
τὸν τῶν μαρτύρων, ὧν τὴν μνήμην ἐορτάζει ἡ ἡμετέρα Ἑκ-
κλησία τῇ ἡμέρᾳ τῆς 9 Μαρτίου.

Ἀπὸ τῆς παραμονῆς συνεννοοῦνται εὐλαβῶς περὶ πάντων.
Ἰδίως δὲ ἀγοράζουσι κοινὸν βάμβακα, ὃν λ ε ι τ ο υ ρ γ ο ῦ -
σ ι ν ἐ ν ἐ ρ η μ ο κ λ η σ ί ῳ διὰ τινος ἱερέως.

Τὴν δ' ἐπιούσαν, τὴν ἡμέραν τῆς τελετῆς, ἀπὸ τοῦ λυ-
καυγοῦς αἱ τεσσαράκοντα κόραι συνέρχονται εἰς οἰκίσκον καὶ
ἄρχονται πυρετωδῶς τοῦ ἔργου ἐν τῷ προαυλίῳ αὐτοῦ, διότι
ὅλη ἡ ἐργασία δέον νὰ γίνηται ἐν ὑπαίθρῳ.

Τὸ θέαμα εἶνε πανηγυρικὸν καὶ ποιητικόν.

Ἐκάστη κόρη ἐργάζεται μετ' εὐλαθείας καὶ σφοδρῶν συγ-
κινήσεων, διότι ὡσεπιτοπλεῖστον μετέχουσι τῆς ἐργασίας αὐ-
τῆς ὅσαι παρθένοι ἔχουσι προσφιλεῖς ὃν ἐν γένει, ἰδίως δὲ
συγγενῇ ὑπηρετοῦντα εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ. Ὁ πόθος,
ἡ ἐλπίς, ἡ πίστις, ὁ φόβος, ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη, ἡ ἀγάπη
καὶ οἱ ἀκοίμητοι παλμοί, οὗς αἰσθάνονται, ἐμπνέουσι καὶ
ἐμψυχοῦσιν αὐτάς. Ἐντεῦθεν νοεῖ ἕκαστος ὁποῖας καὶ ὁπό-
σας συγκινήσεις αἰσθάνονται αἱ ἀγναὶ αὐταὶ καὶ ἀφελεῖς
ὑπάρξεις εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ θαυματουργοῦ πανίου.
Ὅλα ἐν γένει τὰ χρώματα, τὰ παραγόμενα ἐν τῶν διαθέ-
σεων τῆς ψυχῆς, ποικίλλουσι ζωηρῶς τὰς νεαρὰς καὶ δει-
σιδαίμονας ἐκείνας μορφάς. Ἐργάζονται τι ὑπεράνθρωπον,
ἀλεξιπτήριον κατὰ τῶν κεραυνῶν καὶ τῶν κινδύνων τοῦ πολέ-
μου, καὶ ἐν τῇ ὑψηλῇ πίστει ἐμπνέονται ἐκ θάρρους καὶ ἐν-
θουσιασμοῦ, καθιστώντων κοῦρον τὸν μόχθον. Ἡ σκηνὴ εἶνε
πλήρης ζωῆς, οἴστρου καὶ πυρός, γραφικωτάτη. Ἡ μία
κόρη ἐρωτᾷ, ἡ ἄλλη ἀποκρίνεται, ἡ ἄλλη μονολογεῖ, ἡ
ἄλλη διατάσσει, ἡ ἄλλη εὐχεται, ἡ ἄλλη ᾄδει, ἡ ἄλλη ἐν-
θαρρύνει, ἡ ἄλλη ἀσθμαίνει, ἡ ἄλλη μειδιᾷ, ἡ ἄλλη δα-

κρύει, ὅλαι δ' ἐργάζονται ἀπνευστί, ἀπείρους εὐχὰς ἐπάδουσαι, ὅπερ ἐστὶν ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων ὄρων τῆς τελετῆς. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν διαλόγων, τῶν ψιθύρων καὶ τοῦ θορύβου, ἄδονται στίχοι, ἀρμύζοντες πρὸς τὴν περίστασιν, τοιοῦτοι.

Δὲν εἴμπορῳ μωρ' μάννα μαντήλια νὰ κεντῶ
καὶ θὰ σ' ἀπαρτήσω νὰ πάω στὸν πόλεμο.

Θὰ κάνης χρόνους νὰ μὲ ἰδῇς, καιροὺς νὰ μ' ἀπαντήσης,
θὰ σκάση τ' ἀχειλάκι σου ῥωτῶντας τοὺς διαβάταις.

Τὸν χρόνο τὸν ἐφετεινὸ φονιά θὰ τότε γράψω,
Κι' ἂν ᾔνε κι' ἄλλος σὰν κι' αὐτὸν νὰ μὴντونه περάσω.

Ἐκκοκκίζουνσι τάχιστα τὸν βάμβακα, νήθουσι, κλώθουσι
μηρύουσι, σύρουσι τὸ νῆμα, καὶ περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐτοιμά-
ζουσι τὴν κρόκην, τὸν στήμονα καὶ τὰς τολύπας καὶ στήνουσι
τὸν ἱστόν.

Τρεῖς κόραι δέον ἀλλεπαλλήλως νὰ ὑφάνωσι τὸ ἐν
λόγῳ πανίον, αἱ δὲ ἄλλαι ν' ἀσχολῶνται εἰς τὰς λοιπὰς ἐρ-
γασίας. Καὶ ἤδη κινεῖται ἡ κερκίς, πάλλουσα, ἐν μέσῳ τῶν
εὐφημιῶν καὶ ἐπωδῶν τοῦ ἐξάλλου τούτου χοροῦ. Καθ' ὅλην
δὲ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας παντοειδεῖς βρώσεις, ἄρτοι, ὀ-
πῶραι κλπ. στέλλονται ἔξωθεν εἰς τὰς ἐργαζομένας ὑπ' ἄλ-
λων γυναικῶν ὁμοφρόνων ἢ ὁμοιοπαθῶν.

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἅπαντα ἡ ἐργασία περατοῦται
καὶ περὶ τοὺς δέκα συνήθως πήχεις πανίου ἀποσπῶνται ἐκ
τοῦ ἱστοῦ ἐν μέσῳ ἀπείρου χαρᾶς καὶ ἐπευφημίας τῶν ἐργα-
σθεισῶν παρθένων.

Ἀποθέτουσιν ἔπειτα τὸ ὕφασμα ἐντὸς πήρας, ἵνα μὴ ἴδῃ
αὐτὸ βάσκανος ὀφθαλμός, καὶ τὸ μεταφέρουσιν εἰς ἐρημο-
κλήσιον διὰ νὰ λειτουργηθῇ. Κατόπιν μεταφέρουσιν αὐτὸ
καὶ εἰς δύο ἄλλα ὅμοια πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν.

Οὕτω τρεῖς νεάνιδες καὶ τρεῖς ἱεραὶ λειτουργίαι εἰς
τρία διάφορα ἐρημοκλήσια γίνονται, ἐπὶ τρεῖς δὲ
συνεχεῖς ἡμέρας μένει ὁ ἱστός ἀκίνητος ἐν ὑπαίθρῳ.

Μετὰ ταῦτα κόπτεται τὸ θαυματουργὸν πανίον εἰς λωρίδας μικράς, δι' ὧν δέον νὰ ζωσθῇ ὁ εἰς πόλεμον ἀπερχόμενος στρατιώτης. Ἀλλὰ καὶ ἐλάχιστον τεμάχιον τοῦ πανίου τούτου ἀρκεῖ καὶ αὐτὸ διὰ τὸν ρηθέντα σκοπὸν.

Τοιαῦτα χαλκεύουσιν ἀμυντήρια ὅπλα τοῦ πολέμου αἱ κόραι τοῦ λαοῦ. Τ' ἀποτελέσματα δὲ τῆς δεισιδαίμονος αὐτῆς προλήψεως παρὰ τοῖς πιστεύουσιν αὐτῷ στρατιώταις δύνανται νὰ ᾧσι μεγαλουργά. Ἐμπνέουσι δὲ σθένος καὶ τόλμην εἰς τὸν στρατιώτην. Ἀρκεῖ νὰ πιστεύσῃ, ὅτι εἶνε ἄνθρωπος καὶ εὐκόλως ἀναδεικνύεται ἥρωας, ἀψηφῶν τὰς σφαίρας καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου. Ἄν δὲ εἶνε καὶ φύσει ἀνδρεῖος, μεγαλουργεῖ.

Τὸ θαυματουργὸν πανίον κατεσκευάσθη ἐν Ἀργεὶ τὸν Μάρτιον τοῦ 1881, διὰ τὰς τότε ἐθνικὰς ἀνωμαλίας καὶ ἐφέτος διὰ τὸν ἀπαίσιον Ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον καὶ ἐξωδιάσθησαν μὲ τὸ περιάπτον πολλοὶ τῶν Ἀργείων ἐφέδρων καί, ὡς πιστεύεται παρὰ τῷ δεισιδαίμονι λαῷ, χάριτι τοῦ περιάπτου τούτου οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο !

*Ἀργος, Ἰούλιος 1897.

ΔΗΜ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ

Σ Ε Μ Ι Α Χ Η Ρ Α

ΕΤΣΙ μιὰ μέρα ἔγραψε
γιὰ τὰς τοὺς δύο ἢ μοῖρα :
ἐγὼ νὰ εἶμαι ὀρφανὸς
καὶ σὺ νὰ εἶσαι χήρα.

*Εἶλα λοιπὸν νὰ σμίξωμε
κι' ὁ κόσμος ἅς σφυρίξῃ·
ὕπὲρ χηρῶν καὶ ὀρφανῶν
Κανένας δὲν φροντίζει !

† Δ. ΚΟΚΚΟΣ